

## Sverige - världens mest kristna land

*I den brytningstid vi lever och när demokratin anses hotad, talas det ofta om svenska värderingar. Men att tala om svenska värderingar utan att ta hänsyn till Sveriges drygt 1000-åriga kristna historia är exempel på en farlig historielöshet, resultatet av ett förvirrat utbildningsväsende och en vilse politisk ledning.*

Kristnandet inleddes med församlingen i Birka 829 e.Kr. Denna upphörde dock och bestående kristnande skedde tidigast i Skåne, som då var en del av Danmark. Tidiga fynd av kristna gravar återfinns i Varnhem i Västergötland i början av 900-talet, där kristendomen blev beständig. Den förste döpte kungen var *Erik Segersäll*, men han återgick till hedendomen. Hans son **Olof Skötkonung**, döpt i Västergötland 1008, var den förste kung som höll sig till den nya läran. Det är oklart när hela landet kristnades och folketro levde kvar parallellt med kristendomen. Samerna kristnades inte förrän på 1800-talet, främst genom Laestadianerna.

Till skillnad mot många andra riken infördes inte kristendomen i Sverige genom våld och erövring utifrån, utan genom mission och genom vikingarnas kontakter med kristna i Europa.

Efter kungens omvändelse genomdrevs kristnandet uppifrån. Från 1100 och 1200-talet organiserades samhället i socknar och stadsförsamlingar med varsin sockenkyrka. Senare exempel på kristendomens samhällsbetydelse var mer detaljerade lagar i riktning mot ett rättssamhälle och spridning av europeisk bildning via kloster.

## Samhället.....



När **Gustav Eriksson Vasa** under första halvan av 1500-talet enar riket och 1523 väljs till det förenade Svea rikets förste kung, är den blivande nationalstaten Sverige inte en etniskt enad nation. Riket sträcker sig från Karelen i öst över Östersjön och genom Svealand till Norge i väst, upp i Sameland i norr och ner genom Götaland till danska gränsen i söder. Sverige var vid grundandet ett katolskt kristet land med Uppsala som huvudstift, som från 1104 hade varit underställt ärkestiftet i Lund, som fortfarande var danskt.

Från 1523 och under loppet av ett par decennier från 1523 bryter Sverige, liksom övriga stater i norra Europas västerländska kulturområde, med påven i Rom och lämnar katolska kyrkan. Denna utveckling är omöjlig att förstå om man inte sätter in reformationen i ett samhällspolitiskt sammanhang. Gustav Vasa bygger i Sverige en starkt centraliserad militärstat under kunglig kontroll. Beslutet att överge den katolska kyrkan var ett klassiskt politisk/ekonomiskt grepp för att ge en etnisk mångkulturell befolkning en gemensam anledning och en gemensam fiende – i detta fall katolikerna populärt kallade papisterna. De politiska slagfälten stod 1527 på riksmötet i Västerås och 1593 i Uppsala, då Gustav Vasas tredje son hertig Karl fullföljde faderns arbete att göra Sverige protestantiskt. 1593 bekräftades reformationens seger i Sverige samt idén med en protestantisk statskyrka under kunglig kontroll. 1617 skärptes reglerna ytterligare och alla katoliker försvann ur Sverige.

Den svenska statskyrkan har haft stor betydelse för samhällsbyggnaden. Gustav Vasa insåg att han med statskyrkan fick en organisation för "skola, vård och omsorg" samtidigt som kungen själv kunde sköta politiken, skatteindrivningen och krigsmakten.

Alla sockenärenden sköttes på sockenstämman. Detta förändrades först 1843 då kyrkorådet tog hand om det kyrkliga, medan sockennämnden fick ansvaret för de flesta världsliga frågorna. Sockenstämman tog dock fortfarande hand om en del andra ärenden som hälsovård. Först 1863 avskaffades socknen som administrativ enhet. Samtidigt skildes de världsliga uppgifterna från de kyrkliga. Kyrkans grundorganisation blev församlingen och den världsliga grundenheten kallas sedan dess kommun.

Sverige var 1631 ett av de första länderna med statligt påbjuden nationell folkbokföring. som ålade alla kyrkor att föra längd över "de döpte och begravnens namn". Först i och med separationen av kyrka och stat fastställdes 1991 att Skattemyndigheten skulle ta över folkbokföringen varvid kyrkoböckerna och mantalslängderna slutligen sammanfördes.



### **..... och religionen**

Under 1600-talet präglades Svenska kyrkan av luthersk ortodoxi och från och med 1680-talet fick kyrkan allt starkare band till statsmakten. Under 1600-talets senare hälft, 1700-talet och tidigt 1800-tal nådde flera väckelserörelser Sverige, som gav upphov till inomkyrkliga lågkyrkliga rörelser såsom Laestadianismen 1844, Evangeliska fosterlandsstiftelsen (EFS) 1856 och den folkkyrkodrivande unglyrkorörelsen 1901. Ungkyrkorörelsen bidrog till ett nytt framtidshopp för kyrkan och folkkyrkotanken blev den värdegrund som Svenska kyrkan antog.

Bildandet av frikyrkoförsamlingar tog sin början 1848 då Sveriges baptistförsamling grundades. Emellertid ledde inte sällan väckelserna till konflikter med luthersk ortodoxi och enhetssamhället varpå utländska missionärer utvisades ur landet. Under 1800-talet började det lutherska enhetssamhället dominans att minska, vilket 1858 ledde till en mildrad religionslagstiftning och möjlighet för svenska medborgare att tillhöra andra trossamfund än Svenska kyrkan.

Men det dröjde ända till 1951, då Lagen om religionsfrihet infördes och man kunde gå ur Svenska kyrkan utan att gå med i ett annat religiöst samfund godkänt av staten.

### **En majoritet av dagens svenskar är kristna**

Påven Franciskus uttalar under sitt besök i Sverige 2016 att "Sverige är världens mest kristna land". När en journalist påpekar att Sverige anses vara ett av världens mest sekulariserade länder, fortsätter påven att hävda att han inte bryr sig om vad man kallar sig. Det väsentliga är att svenskar gör kristna handlingar.

### **Demokratins kris**

Trots att religionsfrihet införts i Sverige 1951 och att kyrkan år 2000 skiljs från staten är fortfarande 6,2 miljoner svenskar medlemmar i Svenska kyrkan. Mindre än en procent lämnar kyrkan varje år, vilket ska jämföras med t.ex. de politiska partierna, som på senare år förlorat hälften av sina medlemmar. Under 2010 hade riksdagspartierna totalt 258067 medlemmar. Det är en halvering från 1990-talet.

Det är hög tid att påminna svenskarna att vi är kristna och att vi har en gemensam anledning på vilken landet byggdes och som varit mycket framgångsrik under de snart 500 år sedan nationalstaten Sverige grundades 1523.

I **World Value Surveys** mätningar, som varje år värderar världens länder i två dimensioner - välstånd och frihet i tanken - hamnar länder med protestantiska värderingar ständigt högst i båda dimensionerna.

Det är därför hög tid att påminna svenska folket om att det svenska samhället, som värderas så högt, är byggts på det kristna kärleksbudskapet och

**10 guds bud**, som i en nutida tolkning uppmanar oss att

- 1) inrikta våra liv på alltings ursprung och mål (*historiskt = Gud*),
- 2) tala om livet i det godas tjänst,
- 3) ge oss själva tid för vila och uppbyggelse,
- 4) och visa våra föräldrar respekt och kärlek,  
så att vi kan förvänta oss detsamma från våra egna barn.
- 5) Vi ska inte döda, utan värna liv i alla dess former,
- 6) vara trogna vår partner,
- 7) inte stjäla utan respektera andras egendomar och rättigheter,
- 8) vara pålitliga i tanke, ord och handling,
- 9) samt dela våra medmänniskors glädje över vad de fått
- 10) och vad de åstadkommit.

Den som ständigt söker sanningen är en hel människa, medan den som tror sig ha funnit den ofta förvandlas till en skälm. Låt oss därför avsluta med en modern tolkning av **en kristen sökares trosbekännelse**;

***Jag tror på ett evigt liv i ett oändligt universum.***

***Jag tror på att Jesus som historisk person tidigare än andra fick insikt om evolutionen och människans medvetande.***

***Jesus föddes av Maria från Galileen,***

***pinades under Pontius Pilatus,***

***korsfästes och dog martyrdöden för sina insikter.***

***Några av hans samtida såg honom som en övermänniska, som övervinner döden och skänker evigt liv.***

***Hans gärning fick miljarder efterkommande att tro på en högre mening, och på att livet övervinner döden.***

***Jag tror också på den helige Ande (historisk bild för kollektivt medvetande),***

***och att en insiktsfull kyrka, som predikar kärlekens och medvetandets kraft,***

är en väg till högre insikt om evolution och evigt liv.



**Lars-Olof (LO) Landin**

Ordförande Kreaprenör® -  
kunskapsallians och moderator i Medvetandeeran